

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»**

Факультет іноземних мов

Кафедра німецької філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРЕТИЧНА ГРАМАТИКА

Освітньо-професійна програма

«Німецька мова і література»

перший (бакалаврський) рівень освіти

Галузь знань

01

Освіта / Педагогіка

Спеціальність

014 Середня освіта

(за предметними спеціальностями)

Спеціалізація

014.02 «Середня освіта (мова та література (німецька))»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ - 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Теоретична граматики
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Викладач (-і)	Венгринович Андрій Антонович
Контактний телефон викладача	0506641596
E-mail викладача	andrii.venhrynovych@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	лекції, практичні заняття
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	середа 13.50
2. Анотація до курсу	
Курс «Теоретична граматики» має на меті сприяти розумінню студентами закономірностей граматичної будови німецької мови, підвищити мовну компетенцію і загальну мовну культуру майбутніх фахівців, спонукати студентів до наукових досліджень у галузі граматики німецької мови. Основним завданням теоретичного курсу є опис граматичної системи сучасної німецької мови та її підсистем. Зміст дисципліни охоплює основні граматичні концепції і теорії німецької мови, специфіку фахової термінології, аналіз сучасних поглядів на дискусійні мовознавчі проблеми (критерії виокремлення частин мови, статус дієслів модальності та напівмодальних дієслів, семантична та синтаксична конгруентність). Зазначений курс спрямовано на розвиток здатності студентів самостійно набувати і удосконалювати знання та вміння через пошук, читання і реферування німецькомовної наукової літератури.	
3. Мета та цілі курсу	
забезпечити студентів знаннями теорії граматики німецької мови і необхідним мінімумом німецькомовної фахової термінології для розв'язування складних спеціалізованих задач та практичних проблем в галузі лінгвістики в процесі професійної діяльності або навчання.	
4. Результати навчання (компетентності)	
4.1. Загальні компетентності: - Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій. - Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями. - Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. - Здатність спілкуватися німецькою мовою. - Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. 4.2. Фахові компетентності: - Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні. - Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати німецьку мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя. - Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань. 4.3. Результати навчання: - Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й	

інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.					
- Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію німецької мови і літератури і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності. - Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності. - Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами. - Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють. - Використовувати німецьку мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв’язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя. - Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної освітньої спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.					
5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
лекції			20		
практичні			10		
самостійна робота			60		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
VII	014 Середня освіта	4	Нормативний		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Літера- тура	Завдання, год	Вага оцін ки	Термін виконання
Тема 1. Теоретична грамати́ка як наука. Мова і мовлення, їх взаємозв’язок. Основні риси будови німецької мови. Грамати́ка як наука про граматичну будову мови. Склад граматики: морфологія і синтаксис. Граматичне значення, форма, категорія. Лексико-граматичне поле.	лекція, групова робота, практичне заняття	1, 2, 3, 4, 6, 7	переглянути презентацію Проблемні завдання: Розкрийте сутність граматичної категорії.	5	вересень
Тема 2. Предмет і завдання морфології. Зв’язок морфології з іншими аспектами мовознавства. Морфологічна структура слова в німецькій мові. Прості і складні морфологічні форми.	лекція, групова робота, практичне заняття	1, 2, 3, 4, 6, 7	переглянути презентацію Проблемні завдання: Яка принципова відмінність слова і морфеми?	5	вересень

Внутрішня флексія німецького дієслова. Аналітичні форми.					
Тема 3 Граматичні класи слів. Проблема частин мови. Критерії виокремлення частин мови. Синтаксичні функції і сполучуваність частин мови.	лекція, індивідуальна і групова робота, практичне заняття	1, 2, 3, 4, 6, 7	переглянути презентацію Проблемні завдання: Проблема виокремлення частин мови.	5	вересень
Тема 4. Іменник. Суть іменника. Граматичні категорії іменника. Категорія означеності / неозначеності. Значення і функції відмінків: а) називний, б) родовий, в) давальний і знахідний. Проблема спільного відмінка.	лекція, групова робота	1, 2, 3, 5, 8 https://www.researchgate.net/	переглянути презентацію Проблемні завдання: Наведіть приклади латентних граматичних категорій		жовтень
Тема 5. Допоміжні слова сфери іменника. Артикль. Прийменник. Прикметник. Числівник. Займенник. Заперечення.	лекція, групова робота	1, 2, 5, 7, 8	Проблемні завдання: Морфологічно- та синтаксично-аналітичні конструкції.		жовтень
Тема 6. Дієслово. Морфологічні класи німецьких дієслів. Структурно - семантичні класи дієслів. Валентність дієслова. Граматичні категорії дієслова. Граматичне значення форм слів. Категорія особи. Категорія числа. Категорія часу. Категорія способу. Категорія dokonанosti/недокonанosti. Категорія стану.	лекція, практичне заняття	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 https://grammis.ids-mannheim.de/	Підготувати доповідь: Валентність німецьких дієслів.	5	жовтень
Тема 7. Речення. Проблема визначення речення. Синтаксичні категорії і формальні засоби. Моделювання речення. Синтаксичні відношення і члени речення. Структурні типи	лекція, практичне заняття	1, 2, 5, 7, 8	Підготувати доповіді: а. Моделювання речення. б. Актуальне членування речення: тема і рема.	5	листопад

речень. Логічно-граматичні типи речень. Комунікативне членування речення.					
Тема 8. Члени речення. Традиційне членування речення. Головні та другорядні члени речення. Функції порядку слів у реченні. Трансформаційний аналіз. Дерево речення.	лекція,	1, 2, 5, 7, 8	Підготувати доповіді: а. Традиційне членування речення. б. Трансформаційний аналіз.		листопад
Тема 9. Складне речення. Складносурядне речення. Засоби вираження сурядного зв'язку. Семантико-граматична класифікація сполучників сурядності. Сміслові відношення між сурядними реченнями. Моделювання складносурядного речення.	самостійна робота	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	Підготувати доповіді: а. Класифікація сполучників сурядності. б. Моделювання складносурядного речення.	5	листопад
Тема 10. Складнопідрядне речення. Засоби вираження підрядного зв'язку. Типи підрядних речень. Семантико-синтаксична синонімія між складносурядними і складнопідрядними реченнями. Моделювання складнопідрядного речення.	самостійна робота	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	Підготувати доповіді: Моделювання складнопідрядного речення.	5	грудень

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Допуск до іспиту становить максимум 50 балів, бал за складання іспиту (підсумковий контроль) становить максимум 50 балів.
Вимоги до письмової роботи	Передбачене одне письмове підсумкове тестування (максимум 15 балів)
Практичні заняття	Оцінюється відвідуваність усіх 5 занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 35 балів розраховується як середнє арифметичне усіх практичних занять з ваговим коефіцієнтом 5 та двох тем на самостійне опрацювання (10 балів).
Умови допуску до підсумкового	При виставленні допуску до іспиту (максимум 50 балів)

контролю	враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час контактних (аудиторних) годин, при виконанні завдань для самостійної роботи, а також бали підсумкового тестування.
7. Політика курсу	
Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється студентові за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань, підсумкове тестування, самостійну роботу (модуль 1) та бали, отримані під час іспиту (модуль 2). Допуск до іспиту передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів). При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань; списування та плагіат, а також результати відпрацювання з поважної причини пропущених занять. Студент, який не набрав 25 балів, до іспиту за відомістю №1 не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент користується повторним правом отримати допуск на складання іспиту за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань).	
8. Рекомендована література	
1. Admoni V.G. Sprachtheorie und deutsche Grammatik // Hrsg. von V. Pavlov, O. Reichmann. – Tübingen: Niemeyer, 2002. – 410 S. 2. Duden. Deutsche Grammatik // Berlin: Dudenverlag, 2016. – 435 S. 3. Eisenberg P. Grundriss der deutschen Grammatik / P. Eisenberg – Stuttgart, Weimar: Metzler, 1994. – 581 S. 4. Engel U. Deutsche Grammatik : Neubearbeitung / Ulrich Engel. – München : INDICIUM Verlag GmbH, 2009. – 488 S 5. Erben J. Abriss der deutschen Grammatik / J. Erben – Berlin: Akademie Verlag, 1961. – 226 S. 6. Konopka M., Strecker B. Deutsche Grammatik – Regeln, Normen, Sprachgebrauch. – Berlin: Walter de Gruyter Verlag, 2009. 7. Pittner K., Berman J. Deutsche Syntax: ein Arbeitsbuch. – Tübingen: Gunter Narr Verlag, 2007. 8. Weinrich H. Textgrammatik der deutschen Sprache / Weinrich Harald. – Mannheim ; Leipzig ; Wien ; Zürich : Dudenverlag, 1993. – 1101 S. 9. Zifonun G., Hoffmann L., Strecker B. Grammatik der deutsche Sprache. In 3 Bänden. – Berlin: Walter de Gruyter Verlag, 1997. 10. Theoretische Grammatik: навч. посіб. для студентів 4 курсу ф-ту «Референт-перекладач» з дисципліни «Теоретична грамати́ка» (нім. мова) / Нар. укр. акад., [каф. герм. та роман. філол. ; упоряд. Ж. Є. Потапова]. – Харків : Вид-во НУА, 2017. – 68 с. 11. A. A. Wenhrynowytsch Testaufgaben in der theoretischen Grammatik der deutschen Sprache / Венгринович А.А. – Івано-Франківськ: КГМ, 2009. – 35 с. 12. Пелашенко І.І. Теоретична грамати́ка сучасної німецької мови. Посібник для семінарських занять / І.І. Пелашенко – Донецьк: ДонНУ, 2003. – 83с.	

Викладач Венгринович Андрій Антонович